

PERIÓDIC ARTÍSTIC QUINZENAL

SUMARI

GRAVATS

A l' Esplanada dels Invàlids, per R. Casas.
Estudi del natural, per ídem.
El coixí, dibuix original de ídem.
El Vinyet (Sitjes), per ídem.
Parisenca, dibuix original de ídem.

TEXT

Olot, per M. Utrillo.
L' Istiu, per ídem.
Les planes, per E. Marquina.

Preus de subscripció anyal

Barcelona: 7 pessetes ★ Fora: 8 pessetes ★ Unió postal: 10 pessetes

Estudi i redacció

96, Passeig de Gracia

Imprempta i administració

5 & 7, Sant Agustí

BARCELONA - GRACIA

REPRODUCCIONS * ARTÍSTIQUES
P. BONET
 Aribau, 13 & 15 * * * BARCELONA

Autotipies, fotogravats, fotolitografia, fotocromia, etc., etc.

Perfumería Fina

” ” ” I ” ” ”

SAVONS

DE

TOCADOR

RENAUD GERMAIN

BARCELONA

Fábrica de Bastons * * * *
 * * * * Pipes i Boquilles
LONDON SMART
 ÚLTIMES NOVELTATS
PASSATJE BACARDÍ, NÚM. 1

“ LES ENFERMETATS DEL “
ESTOMAC

dispepsies, gastralgies, digestions dolentes, vomits, inapetència,
 cólics, restrenyiment, convalecències difícils, vomits de las emba-
 raçades, etc., etc., se curen sempre am l'

INGLUVINA GIOL * * * *

Farmacia GIOL, Passeig de Gracia, 24 — Barcelona

MARQUETERIA I CALATS

d'A. MIRANDA * * *

Sucsesor d' A. Ciriquián i J. Solar * * * *
 * * * * Plassa de Santa Agna, 4 - Barcelona

Màquines, serras, dibuixos, fustes i eines pera la marqueteria, accessò-
 ris pera sa montura i diposit de tota classe d'adornos.—Fàbrica de mobles
 rústics i de bambú.—Especialitat en cistells pera flors i fruites.—Cata-
 lec il·lustrat, de marqueteria, el més important fins al dia, á 30 céntims.

Jocs de Cartes
COMAS

FÀBRICA DE JOCS DE CARTES

DE
A. COMAS, S. en C.

Sucs. de S. COMAS i RICART

Casa fundada en 1797

Marques El Ciervo i Manoc.—Únics productors i
 depositaris de les marques El León, de l'antiga
 casa SAMSÓ i El Periquito, de la casa MASSO

Ronda de Sant Pere, 4 Barcelona
 Telèfon 1708

ESTABLIMENT TIPOLOGRAFIC

SEIX

SANT AGUSTÍ, 1 á 7 — BARCELONA - GRACIA

Telèfon n.º 3541

Apartat de correus n.º 121

Impressions tipogràfiques i litogràfiques, separades ó combinades á l' en-gros —
 Treballs tipogràfics en colors pera periòdics il·lustrats — Impressions de fantasia
 am relleus — Impressions ràpides, pera 'l comers * * * *

* * Tricromia i altres procediments moderns * *

Pèl & Ploma

À L' ESPLANADA DELS INVÀLITS, per R. CASAS

OLOT

ME fet una curta excursió á Olot i fins aquí no crec que ningú hi tingui res que dir.—Mes al visitar la famosa vila montanyenca he tingut una de les sorpreses més grans de la meua vida, i aixó ja son figas d' un altre paner.—Jo 'm pensaba qu' Olot era una mena de *pessebre* natural, am tot de pedres rodones cobertes de molça, xaragalls d' aigua preparada pera fer acquarel·les, salzaredes, vernedes i un pa d' herba tallat i pentinat com la barba d' un tenor maco. Quant sentie parlar d' Olot, veie quadros de marxant exportador, barretines á doijo, bous, vaques, en fi: una vila morta i sense aspiracions, com morts i apagats son els volcans que 'l rodeient de baluards esberlats.—De mica en mica, s' anava confirmant aquesta forma de l' idea que jo 'm feie d' Olot, per les obres que 'ls pintors n' anaven exposant i en les que casi sempre abundaven les aigues clares, els verts d' una dura tendror, les pedres rodones cobertes de molça i fins els bous i les vaques; de les barretines ni 'n parlo, perque ja se suposa que mai hi faltaven.

Desanimat per aquesta idea de país únicament bonic pera fer-hi fontades ó estieujar-hi sense fer res, vaig acompanyar á n' en Morera més per amistat que per ganas de veurer aquella terra i 's pot dir que vaig baixar de la tartrana sense parar de fer el botet, com aquell que s' adona massa tart que s' ha deixat ensarronar. De Girona á Les Planes ja m' anava agradant el paissatge, mes pensava jo qu' era prou llástima qu' aquell terrenó fos tant bonic pera acabar amb el ditxós *pessebre* d' Olot. De Les Planes á Olot, l' indignació de veurem en carruatje sense poder correr, me posaba unes ulleres de mal humor que tot m' ho feien veurer enterbolit, lletx i vulgar.

Arribats al cim de l' interminable pujada, ja no vaig puguer enganyarme més, i de primer me vaig confessar á mí i després als altres que 'l paissatge que s' oviraba era gros, hermós, nou i admirable; vaig fer durar un xic el meu propi engany, assegurantme que mai me vindrien ganas de pintar *alló*, que no més era bonic pera ser vist, com els llacs i congestes de Suissa i les cascades del Pirineu.—Mes bon tros més avall, eixí del fons del fons de tot, á la dreta, el cim trencat del *Puig de Bassegoda* i en Morera 'm va dir am la veu més suau que gasta quant parla de cosas que l' hi agraden:

«Veus aquella montanya alta que va pujant? es el Puig de Bassegoda; allí vaig sentir el *Plany* per primera vegada.»

Sentir aixó i acabar la meua hostilitat envers aquell gran paissatge, tot va ser hú. De l' afectada indiferencia vaig passar á la més nēguitosa contemplació, com aquell que mai més ha de tornar á veurer una cosa que 'l sedueix. Encara vaig puguer mirar ja lluny l' espadada i alta plana de *Coll-sa-cabra*, l' historiada montanya del *Puig-sa-Calm*, les blavenques arestes del llunyá *Puigmal* i 'l gran *Canigó* amagantse del nostre Sol massa exagerat, detrás de molts vels de calitxa.—Tot d' un tret arribarem sota 'ls frondosos arbres del troç de carretera que toca á Olot i al veurer tantes cares amigues encare que desconegudes, ja 'm varen venir ganés d' esser oloti.

Am tot, encara continuaba pensant que per pintar no hi debia haber mes que pedres rodones am molça ben posada i tot alló que m' entossudie á recordar... sense haber-ho vist mai, anyadint-hi tot lo mes, les grans montanyes del fons i les figures serioses, sapades i céltiques dels olotins. Encara no varen passar cinc hores, que les meves opinions varen girar de casaca i aixó va ser en ocasió

d' anar á la font de San Roc, á veurer ballar sardanes. Sense poguer fer-hi mes, tampoc hi anabe gaire ben disposat; pensaba tant sols que 'ls olotins que 'm feient el favor d' anar am mí, eren gent molt agradable i de bona conversa i 'ls perdonava 'ls valsos disfresats que 'm creie sentir, la font petita i tebia quina aigua 'm farien tastar i les ditxoses pedres rodones amb aquella molça que decididament no podia oblidar, per més que sols l' habia vista pintada á l' oli. Voreijant el riuat que va de la vila á la font, anaba rumiant les hores que 'm faltaben pera 'l sopar i 'l concert, quant desde dalt d' un pontet ja no 'm vaig recordar mes de les pedres, de la molça ni de totes les cabories que m' habien empeltat el cervell de malas voluntats. I era que la font de San Roc, si no es un quadro de pintor, n' es un de molt mes gros, tal com jo la vaig veurer aquella tarde de Sol un xic abans de la posta.

Sentats al brocal d' una gran placeta en mitja rodona, qu' acaba al riuat, veiem al nostre devant, la font gran i colrada per les aigues, dreta i gens antipática de forma. Per tots dos costats, un ample passeig hermosament ben descuidat de ximpls adornos de quincalleria, pero molt net i ombreijat, porta per un cantó á la vila i per l' altre á l' ermiteta de San Roc; detrás de la font, dugues grans escales amples, baixan á la placeta i dalt un tercer passeig vá... no sé ahont, pero hi vá molt bé pera acabar de hermozejjar l' aspecte del lloc. Encara més alt, unes casetes blanques se lliguen amb el cel, per entremetx dels grans arbres ufans, forts i ben plantats.—De sobte, començá la sardana i jo espavilat que 'm creie, vaig pensar am resignació de mal esser: ja hi som!—Y tant si hi erem! Figureuvós que la sardana que tocaven, era sencillament la *cançó del lladre*, aquella melangiosa cançó ahont els remordiments del protagonista, exhalen les seves cadencies en dolorós *menor*, barreijades am el crit mascle del mal home que 'n mitx de tot *s' hi fa veurer* d' haber viscut como una fera. Al sentir aquella hermosura de cant que tan dret forada els cors dels que tenim la sort d' haberlo sentit de petits, mes glatie de por que 'l toquessin malament, que del profund efecte que 'm produie; á mitx ball, ja no patie gota, perque la cobla que tocave aquella tarde d' Istiu, á posta de Sol, semblave digne de la gran cançó. I que bé ho feient! fins aquell porta compás d' aquell també tant nano que 's lliguen al braç, semblava marcar les violentes batzegades dels cors qu' escoltaven més atents que les orelles.—Mentres tant, el jovent anava marcant el pas d' aquell antic ball rodó, que de segur començá entorn d' un antic deu d' aquells que ja no se 'n canta gall, ni gallina i 'l Sol anava pintant les casetes de dalt de tot, casi tant bé com en Mir quant está de bones.

Al parar la música, aquell gran aplec de celtas d' ara, seriosos, sapats i callats, va deixar anar un picament de mans, que ni al Liceu en nit de galls i de *claque* reforçada. Que n' era tot de bonic i que bé lligaba aquella música, qu' era ben bé d' allí, amb aquella gent que 's veie nascuda sota d' aquell Sol d' aram, á l' ubaga d' aquells arbres, ovirats de lluny per aquell *Puig de Bassegoda* pera recordarlos el *Plany* i desalterats per aquelles aigues frescals i abundoses ben parentes de les gemades que canten Canigó avall.

La segona tongada de sorpreses, va esser al veurer l' Exposició Olotina organisaada, com sempre passa á tot arreu, per alguns entusiastes aficionats á la comarca en que nasqueren i á les arts; (podria posar l' oració al revés i fora tant vritat com la qu' hi escrit).—Al visitar l' Exposició, van cridant l' atenció, els que primer se veuen; des-

prés, ne sobresurt el recort de lo que 'm sembla lo millor á mi i qu' encara que d' altres diguessin altra cosa, no veig pas prou plá que 'm demostrin ni 'l contrari, ni complertament diferent.

Si molts dels que figuren á l' Exposició son pintors coneguts i estimats, d' altres am tot i mereixers tant nom, no passen de circols més ó menys tancats. D' altres s' han cregut enviar una sencilla prova de cortesia envers els olotins i han enviat lo millor que d' ells s' ha vist fa temps; finalment l' Exposició que 'ls olotins han fet, semblava que seria *une de tantes*, com se sol dir i resulta qu' es excepcionalment interessant per els motius tot just apuntats i per altres que potser podré formular.

L' Exposició, está instalada á peu plá, vora del Fluviá que corre al costat, cançat de fer feina i fent forsas pera fer anar més fábriques i está tot arreglat en una sola nau am tabics disposats com bastidors, de modo qu' al mitx queda una llarga sala lliure, limitada per columnes; aquestes, están decorades am capitells egipcis simplificats i coronades am profusió de llumets eléctrics disposats en flors á mena de *lotus*.—Al fons un gran espai está arreglat pera sessions, lectures, concerts i demés actes publicos destinats á donar secundaries importancies á la que ja té l' Exposició.

Mirantse les obres, pera mi ja paga 'l tret el gran conjunt del antic pintor Joseph Berga, que com més vá, més jovenivo'ament pinta, en el sentit de guanyar noves forces, de veurer més gran la seva terra i de sapiguer-ho fer comprendre, per les seves obres. En Berga, ja era conegut á Barcelona per les obres qu' ha tingut en cenaculs reduhits i sobre tot per alguns conjunts exposats en el circol artístic de San Lluc; mes el gran públic no coneix com se mereix á n' aquest pintor que com pocs dona idea de 'l qu' es la regió olotina en moltes llegües á la rodona.—La seva forta naturalesa l' hi permet voltar l' encontrada per lluny que vagi i per alt que pugi i aixís els seus quadros que no son ni grans ni aparatosos, ens donen idea d' aquelles montanyes fortes envaporosides per les boires, d' aquells pics abruptes rodonament assentats en les grans planes, d' aquelles nuvolades d' arbredes fugint de les viles i dels prats; dels cels grisos per les nuvolades de tronada i dels camps aixiribits per les florides dels colors de les cullites regionals.—En Joseph Berga, se mereix un gran lloc entre 'ls pintors catalans, per l' estil del qu' entre 'ls francesos frueixen les obres d' aquell poeta de les fresques planes septentrionals am sugestions de ninfes, qu' am lletra grollera firmaba *Corot*.—Lo hermós de l' obra total den Joseph Berga, es tenir el gust de contemplarla en casi tot el conjunt, en el centre d' aquella regió per ell tant estimada, coneguda i amorosament traduhida com per poeta qu' en lloc de manejjar la ploma, n' escriu les belleses, les grandeses, les hores tristes i les més assoleiades, valentse d' aquell altre medi d' entendrers que té per instrument el pincell i una bona gama de colors.—I aquí, ja 'm tornan á sortir aquelles pesades pedres, que decididament acabarán per ficar-sem fins al fetge; en les dotzenes de quadros qu' exposa en Berga, encara no n' hi ha una sola carretada, el qu' es senyal de que en la plástica olotina no hi jogan més qu' un paper purament accidental. En cambi qui 'n bé de Deu de cims esblanqueits per la neu rosada per el suau Sol d' hivern ó esblaimada per les boires primerenques! Quina magestuosa varietat d' arbres lluhint les llurs aristocracies de vellurie, de brancatje, de fulles i de forma! Gracias á Deu que veig qui sap cantar la forma dels roures, de les alsines, de les nogueres de tendra verdor i de les freixes encara més esblanqueides, dels prats tendres, secs ó florits i d' aquells camps de fajol qu' en mitx de l' Istiu cubreixen les planes i les feixes de la flor nevada que 'n Joaquim Vayreda feu estimar dels que busquen la bellesa de les coses.—I 'ls cels?

En Berga, que recullidament pinta l' amor que sent per la seva terra, no n' admira menys els cels que l' envolquellan de vels tendrament colorats quant el temps es rufol ó que l' enmarcan d' un blau purissim tant bon punt arriba la primera alenada de bon temps. Entre 'ls dos extrems, neda rodonament inflada, la nuvolada blanca de l' Istiu ó la grisensa de la tardor i de la primavera.

Al costat den Joseph Berga, un altre pintor olotí també poc conegut á Barcelona, exposa prou obras pera ferse càrrec de la seva personalitat que 's vá fent sólida; es en Domenge, que sense exageracions i evolucionant seduhit per la naturalesa olotina, va desprenentse de les dureses que caracterisaven al paissatge catalá de fá algun temps, suavisant-lo, afinant i discutint el color i vigorisant el dibuix. En Domenge es un *pintor* i amb aixó tot queda dit, comparat amb els que tant sols *ne fan*.

Pera mi, amb el gust de contemplar aquestes dugues personalitats, ja 'n tindrie prou pera no recarme l' haber visitat l' Exposició olotina, pero ademés m' esperaben allí altres sorpreses agradables que me la farán recordar quant temps á venir i amb un seguit d' esforços, puguin cullir el fruit qu' ara van plantant am molta pena i dolor, pero ja amb apariencias d' éxit, els artistes olotins.

Entre les demés obres exposades, n' hi han algunes den Joaquim Vayreda, que pot considerarse com l' iniciador de la cultura artística olotina, com digué perfectament el senyor Arcalde, Saderra, al inaugurar el present concurs. Plé de fé en el seu art, s' aplicá tota la seva vida en ferlo servir com á medi d' enaltir la seva terra, pintant aquelles caigudes de serralada, els camps pintats del blanch esgroguet de les flors, de blau, de vermell i de més tendre moradenc. A n' ell se deu l' arribada á Olot dels pintors barcelonins convençuts per les belleses que veien en treie en Joaquim Vayreda i qu' al seu entorn n' obtingueren totes aquelles obres que tant han contribuít á la reputació den Galwey, den Joan Llimona, den Baixeras i de tants altres, acudint també á pintar en més espaiades estades, en Rusiñol, en Barrau i casi tot l' estol dels pintors d' avui.—Molts hi feren obres perfectes com pot veurers en la mateixa Exposició olotina, mes la complerta revelació de les belleses de l' encontrada, estaba reservada als que com en Joaquim i en Marian Vayreda, en Berga i 'l seu fill i en Domenge, allí han nascut, allí s' han criat, allí son i se senten á casa seva i d' allí 'n saben tots els recons bonics i 'ls conjunts hermosos, perquè en ells ha obrat l' acció del temps familiarisantlos am les arbredes á terra posades com nuvols cançats de solcar el cel; am les boscuries que pujen fins als craters apagats com verda corredissa inmovilisada; am les aigües cristallines del Fluviá i am les més espesses del mateix riu quan ja surt brut de tant fer anar turbines i nocs; á n' ells també els han ferit de petits les cançons plorades per la tenora, han vist florir molts anys la nevada del fajol, ja saben les blavors que l' espai dona á les distancies tant magistralment posades i d' ells es l' esprit tot d' aquella hermosa naturalesa, porque en son una part i no de les menys petites quant escau en intel·lectes que comprenen el que fan i ho fan sentir als altres.

Aixó no vol pas dir que les obres bones dels demés siguin incomplertes ó desgraciades, més l' esprit d' aquella regió tant grandiosament pictórica, el posseheixen més els olotins per ser cosa seva.—Els pintors barcelonins, n' han tret bones pintures, algunes de les quals aixís se consideren casi per tot arreu, mes moltes d' elles son tant olotines com de qualsevolga altra vall gran.—Les pintures dels del tarrós, son d' Olot i d' en lloc més. I per xó quant están bé, á l' hermosura plástica de les altres hi anyadeixen la sugestió de l' esprit.

Dels quadros enviats per els barcelonins, despunta al

(Segueix á la página 9)

ESTUDI DEL NATURAL

PER R. CASAS

L' ISTIU

.....era la una de la tarde i ja feie sis quarts que 's veie 'l campanar del poble; l' euga de la tartrana saltironeixave entre la pols i 'ls feixucs arreus, fonentse en suor á les fiblades de les mosques vironeres; á dreta i esquerra en totes les verdisses, per les monjeteres, á la vora del rostoll torrat, dalt dels arbres assedegats i d' entre les herbetes de les ubagues, sortia estrident, feridor, irresistible i am soroll de xarrac agudament seguit, el *ric ric* dels grills.—Les sotregades de la carretera nacionalment dolenta, feient odiosa la companyia dels bons amics qu' habiem sortit plegats per el gust d' anar junts á veurer trocets d' aquest mon dolent; de segur que d' amics n' erem com abans, mes l' entrecreuament de cames me feie espurneijar de rabia al mirar l' amic que tenie al devant, i que segons lloable costúm, pesave figures baix pretext de veurer el país. L' enrampament fou tant gran, que no 'm quedá mes remei que donar una exagerada sotragada al excelent xicot, aprofitant l' esvarament del despertar pera canviar de falsa posició.

Que ja hi som? va preguntar am la intenció d' estirarse; sí, l' hi responguerem, ja 's veu el campanar.

El tartraner, á qui ningú preguntava res, va pararse de renegar pera dir: Oh! encara faltan cinc quarts bons!

Si arriban de ser dolents!

Fins á dos quarts de tres, el martiri del viatge pera passar dos tristos dies divertits, arribá á esser intolerable;

cada cinc minuts me semblava que ja no podie resistir mes; l' alt coll planxat que requereixen les grans distancies qu' hi han entre 'l meu caient d' espatlles i 'l cap, semblave un cataplasme de paper mastegat; la camisa empapada de suor de magre, se tenyie alimentada per les anilines d' una decadent corbata plena de caragolillos indús i les parpelles semblaben pistils de flor coberts de polen, que no donaven gens de ganes de fer versos. Les cames furioses, ja no 's contenien i 's barallaven obertament am les del pobre amic del devant que de tant en tant me clavave una trepitxada am un somris afectuós desdibuixat en els llabis secs i endolorits. L' indigne tartraner se feie passar la rabia fentnos fer de contrapés com si un home de 60 kilos, pogués equilibrar la massa d' un xicot de deu pams d' alçada i sis de volta; durant els curts moments en que 'ns deixaba en la pau dels que van al suplici, descarregaba unes raccions de suc de freixa a la pobra euga, que no la deixaben estabornida per la coraça del bast, i l' animal (no 'l carreter, l' altre) en lloc de correr, queie costa avall fentse il·lusions sobre la racció d' ordi i la sombra de l' estable.

Si tardem un quart més á entrar al poble, els sis amics de la tartrana renyim per sempre més; les trepitjades eren cops de martinet i 'ls genolls semblava que criessin dents pera ferse miques; en les poques paraules que deiem s' hi veie una ira somorta; les llambregades que tots dirigíem al tartraner, tenien

EL COIXÍ

DIBUJ ORIGINAL DE R. CASAS

Ayuntamiento de Madrid

EL VINYET (SIRJES)

PER R. CASAS

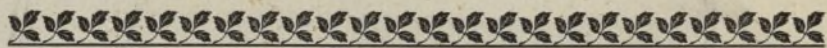
fosforecencias criminals. Quant va dir ja hi som! se pot dir que 'n teníem ben be prou.

La placeta ahont baixarem á dos quarts de tres, estava deserta i plena de Sol besant la pols que tot ho resseguíe; bancs, arbres, finestres, carros, tot estava rebossat per la polsina d' un temps llargament sec. A l' hostel ens cridaren pera menjar, quant tots dormíem á l' era, punxats per la palla trinxada qu' havia quedat del batrer i recorreguts per tot, per vint ó trenta families entomològiques. No gaire lluny, unes gallines d' ulls voltats de vermell, espigolaven grans i cucs, tot fent en el mateix tó de carbassa trençada aquell etern coc! coc! tant ensopidor. Els grills de la carretera semblaven habernos acompanyat amb els xirrics de sempre, i més lluny, dins del poble, se sentíe cada cinc minuts un cop de mall rabiós sobre l' enclusa, d' un só més aviat de caiguda que de treball voluntari. Aquell paradís s' arrodoníe amb el sort burgit dels burinots que 'ns feient contreurer la pell d' engunia i el *sit* redoblat d' un pobre aucell tant cançat com nosaltres. Per menjar, ens donaren arrós amb uns ossos que feient de pollastre, pollastre propiament dit, pollastre rostit i atmetlles torrades com tot lo d' aquella terra.

A posta de Sol, l' astre implacable, s' enfonzava rodolant llampecs de tots colors, destacantse en un cel d' immens forn dessecador i un cop amagat detrás de les montanyes llises i estérils, encara semblava encendrer els cotonosos nuvolets que venient de llevar. Poc á poc, el cant dels aucells després d' un burgit d' alegria s' apagaba en les verdisses corsecades i am la primera estrella d' hermosa llum freda, venia 'l suau petó d' un ventijol, bon xicot qu' aixamplava 'ls pulmons cremats del foc del dia. Un benestar ens omplíe el cor de goig i assentats vora un torrent sec, ens miravem els uns als altres sense gosar dirnos res, de tant que 'ns habíem malehit durant aquell ditxós dia d' Istiu passat com si sentíssim l' alenada del Infern. La fugida del Sol, ens havia tor-

nat l' amistat ofegada en els resplandors dels seus raigs de martiri. Lluny, am pausa de desert, se sentíe el xuclat xiulet dels gripaus, més per sobre totes les remors de l' hermosa nit que naixíe, continuaba l' etern xarrac dels grills.

M. UTRILLO

LES PLANES

*La plana verda, tranquila sempre,
sembla una dolça afirmació;
pit de doncella qu' á ningú 's nega
la plana verda reb les petjades
del grans remats i del pastó.*

*Les herbes molles de la rosada
d' olors frescals omplen el vent;
i un soroll d' aigues de lluny vingudes
vibrant en mitj de la llum forta,
fa deleitables els pensaments.*

*Les vaques grans de posats quiets
i els anyells blancs d' espatlla trista
i las eugadas am llurs caballs
i els gossos magres dels pastors
van per les planes movent la Vida.*

*I l' home gran de front de sabi
mira les planes somniosament
i de son pit tancant la porta
á anyells i cabras i remats,
nuadreix apenas un pensament.*

E. MARQUINA

meu entendre un dibuix den Joan Llimona, ferm, seriós, *gras* i definit ensem. Ell el titula *El fill pròdic*, mes el mateix podrie esser Caín ó qualsevulga altre home en plé dolor produhit per l'arrepentiment. Es un dibuix de museu, pero de museu bó, el que vol dir qu'á Barcelona no tindrie lloc. En Joan Llimona, té ademés un estudi d'arbres mirantse en unes aigües tranquiles al devant d'una caseta blanca, d'alló mes ben pintat, just, valent i agradable. Al veurer les dugues obres, vaig sentir la gran alegria que se sent, quant un hom no es envejós, al poder lloar un amic sense dir mentides.

En Baixeras exposa una escena de la platxa de pescadors de Barcelona, magistralment tallada i tant ben pintada com aquelles coses que feie fa anys i que no ha seguit fent. Si aquet quadro es fet de poc i es senyal que torna á seguir el seu camí, el *den Baixeras*, me n'alegro i estic segur qu'ell no tardará á fer el mateix.—També está bé un estudi del meu cosí A. Utrillo, fet amb amor, i fugint de propòsits forasters al natural. Per fi, entre 'ls demés quadros enviats per el contingent barceloní, hi han bon troç d'aquells dibuixos den Joseph Llimona quins mérits ja no son pera contar perquè tothom els ha reconegut. Un tant sols es nou i encara es mes bonic que 'ls altres. Per xó, com l'hi deie *à la cara* i ell ho admetie fins content, el gran dibuix d'Olot, es el del seu germá Joan, pero com es pintor, no té tanta gracia que 'n sápiegue, com ell qu'es esculptor i que fins ara casi s'havia quedat que 'ls d'aquet ofici no *calie* que sapiguessin dibuixar.

De tot el demés, sobresurten els conjunts den Berga y Boada que també es esculptor, pero qu'ara te la fal-lera de la pintura, l'*anunciació* den Triadó, coneguda ja á Barcelona i tan bonica i decorativa allí com aquí; uns quadros de nenes den Tamburini, i notes i quadros den Brull, Gràner, J. L. Pellicer, Félix Mestres, Ribera, Teixidor, Lluís Masriera, Roig Soler, Pinós, Gili Roig (del que sobresurt un justissim estudi fet á Massanet), Modest Urgell i Ricart Urgell.

D'altres n'hi han á bon segur que 's mereixen la menció, mes el temps no 'm sobrava pera fer de crític de debó i ja 'n vaig tenir prou am les obres den Berga i dels Llimonas.

D'Escultura, hi han uns *primers freds* reduhits den Blay qu'es olotí i una airosa figureta den Montserrat. En Mani, de Tarragona, ha enviat un cap, que com moltes de les coses qu'ha fet el jove esculptor, *continua* prometent.

Hi ha també una cosa exposada, que no per no figurar en el catàlec deixa de ser important, i es el gran terrat de l'edifici que serveix d'espaiós café sopluijat per una sencilla vela que 'n tapa un tros. Per l'espai obert, se veu enllá d'enllá, lluny, fins á perdrers la vista, un hermós quadro d'aquells que son mes bonics pera ser vistos que pintats. Detrás de les últimes cases de la vila, les planes verdes i matçades de tots els tons possibles, fins á lligarse am les primeres costes de les montanyes, axafades per la feixuga massa excessivament historiada, del Puig-sa-Calm. Si en temps clar i seré es hermós el que 's veu, potser encara ho es mes quant el cel está amagat per la nuvolada i esblaiman els detalls de tot el paissatge els filets invisibles de la pluja. A les hores, Olot es pot ser mes l'Olot frescal i seriós que porta á la meridionalitat excessiva que pugui tenir la nostra terra, el confort benéfic de una mena d'Oasis del Nord.

De moltes altres coses voldrie parlar abans de deixar Olot, mes son tantes les que s'ho mereixen que les unes tapen á glopades els records que tinc de les altres i en tumultosa

corredissa 'm van enterbolint la força de la visió.— Am tot, es precis dir quatre paraules de dugues grans curiositats olotines, una de las que fins ara no he vist esmentada en lletres de motllo ni coneguda dels molts aficionats á l'art que compta Olot. El *Colón* d'aquet petit descobriment, es en Rafel Puget, de Manlleu, al qu'entre 'n Rusiñol, en Zuloaga i jo, varem inocular el *virus* de l'afició al Greco. Ja 'n té tres, l'un d'ells de primera i per tot arreu escorcolla si 'n pot veurer algún i aixís degué veurer ó sentir parlar d'un quadro vell d'Olot, i un cop me digué que 'l creie del Greco, encara que després no 'm confirmá aquesta opinió.—Jo, abans d'arribar á Olot, ja ho preguntaba als amics que 'ns esperaban á Girona, i sobre tot al aficionat á pintura, é il·lustrat metje, l'amic Bernadas. Ni ell ni cap dels pintors d'Olot, n'havia sentit parlar ni me 'n donava rahó i decidit á trobarlo, vaig regirar tot lo possible fins qu'á l'últim va bategarme 'l cor, al veurel de sopte, en una saleta ó capella alta de l'iglesia parroquial de San Esteve. Es un Greco de bó de bó, ben conservat, horriblement enquadrat i representa l'imatge de mitx cos de Jesus Christ, portant la creu; la cara está molt ben pintada i encara mes ben dibuixada, calitat que no sempre tenen els quadros del famós Theotocópuli.— Publico la noticia de l'existencia d'aquet quadro, pera veurer si se 'l pot posar en lloc mes digne de ser admirat, sense tocarlo del sagrat edifici que 'l poseheix.—Si de cas podia anar al museu de Vich, tampoc hi estarie gens malament; pero de tots modos, faig el que puc pera evitar que no sabent el qu'es, el dia menys pensat se n'anés cap á França, á trobar els altres tresors d'art adquirits en aquesta terra que no sab guardar el que 'ns deixaren els passats.

L'altra curiositat artística ja está més segura; es una col·lecció de més de cinquanta esboços i estatuetes de l'Amadeu, que guarda gelosament un afortunat aficionat olotí, el senyor Gelabert, que 's complau en ensenyar al seu tresor artistic am tant gran cortesia, que l'hi donc aquí les gracies una vegada més, porque per més que digui no sabré correspondrer dignament al plaher de veurer el conjunt d'obres d'art de les que disposa.

Entre els exemplars que posseheix, hi ha l'esboç del San Bruno que 's venera á l'iglesia de San Jaume de Barcelona, i no cal dir que la sensació purament artística que produheix la primera idea del artista, es més sentida i espontánea que la de l'obra definitiva.—De moltes de les obres de la col·lecció n'hi han els resultats definitius en les iglesies d'Olot, habent-hi ademés moltes figures de *pessebre*, no en el sentit un xic artisticament sarcàstic del mot, sino en la versió *bona fide*, que fa figurar algunes d'aquestes obres tant artístiques com la que més ne sigui, en museus com el de Cluny (1).

L'extensió d'aquestes impresions, no correspond á l'espai de que dispo ni á l'importancia que jo hi voldrie donar, porque si 'l primer es curt, considero que per molt que 'n parli faré poc; de tots modos, els fets materials 'ns obliguen á posar terme á l'ingénua narració del que m'ha fet sentir la visita á Olot, creient que val molt més anarla escrivint *tal com raija* que llimant paraules i giragones que no son del cas. Potser n'hi haurán molts que dirán que tot aixó ja ho sabien! Doncs jo no; i 'l qu'encara es més, fins me permeto posar-ho en dubte per lo poc que n'havia sentit parlar, i un servidor de vostés es tafaner de coses d'art.

M. UTRILLO

(1) París, sala que comunica am la planta baixa, per una escala de caragol.

PARISENCA

DIBUJ ORIGINAL DE R. CASAS

M. SERRA LLEIDA

ANÍS INFERNAL

Fabricat amb els pitjors vins del Priorat
No es tónico, digestiu ni reconstituïent.

Vda. de Francisco Bonastre

★★ **Materials pera la construcció** ★★

Cals hidràulica,
Terra refractària,
Gavetas i rejoles
refractàries.

Cals, Guix,
Ciments rapid,
lent
i Portland

Fàbricas mogudas per el vapor i la força hidràulica,
***** a Corvera i Cervelló *****

Despatx y magatzém: Plassa de S. Agustí Vell, 13

GRAN FABRICA DE CORRETJES

de
CUIRO pera MOTORS i GRANS TRANSMISSIONS TACOS i TIRATACOS

de
Caballé é Imburo

Grassas i olis minerals pera lubrificació de maquinaria
Especialitat en tacos pera telers-espasa

EXPORTACIÓ Á PROVINCIAS

39, Ronda de Sant Antoni, 39 BARCELONA

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Tallers de Reproduccions

de **Artístiques**

JOSEP LAVALL

Zincografia

Fotogravat Autotipia Fotolitografia, etc.

Carrer d' Aribau, 24 - Gracia

***** BARCELONA *****

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

BAZAR DE LOS Andaluces

Articles d' escriptori
dibuix i fantasia
pera regalar

EXPORTACIÓ Á PROVINCIAS

PLASSA REIAL, 51 PASSATJE DE MADUZ, 5 DEPÓSIT: FONT DE SANT MIQUEL, 6
Teléfono 638 Teléfono 688

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Gran Centre de MASSATJE

Tallers, 6 & 8, 1er, 1.ª - BARCELONA

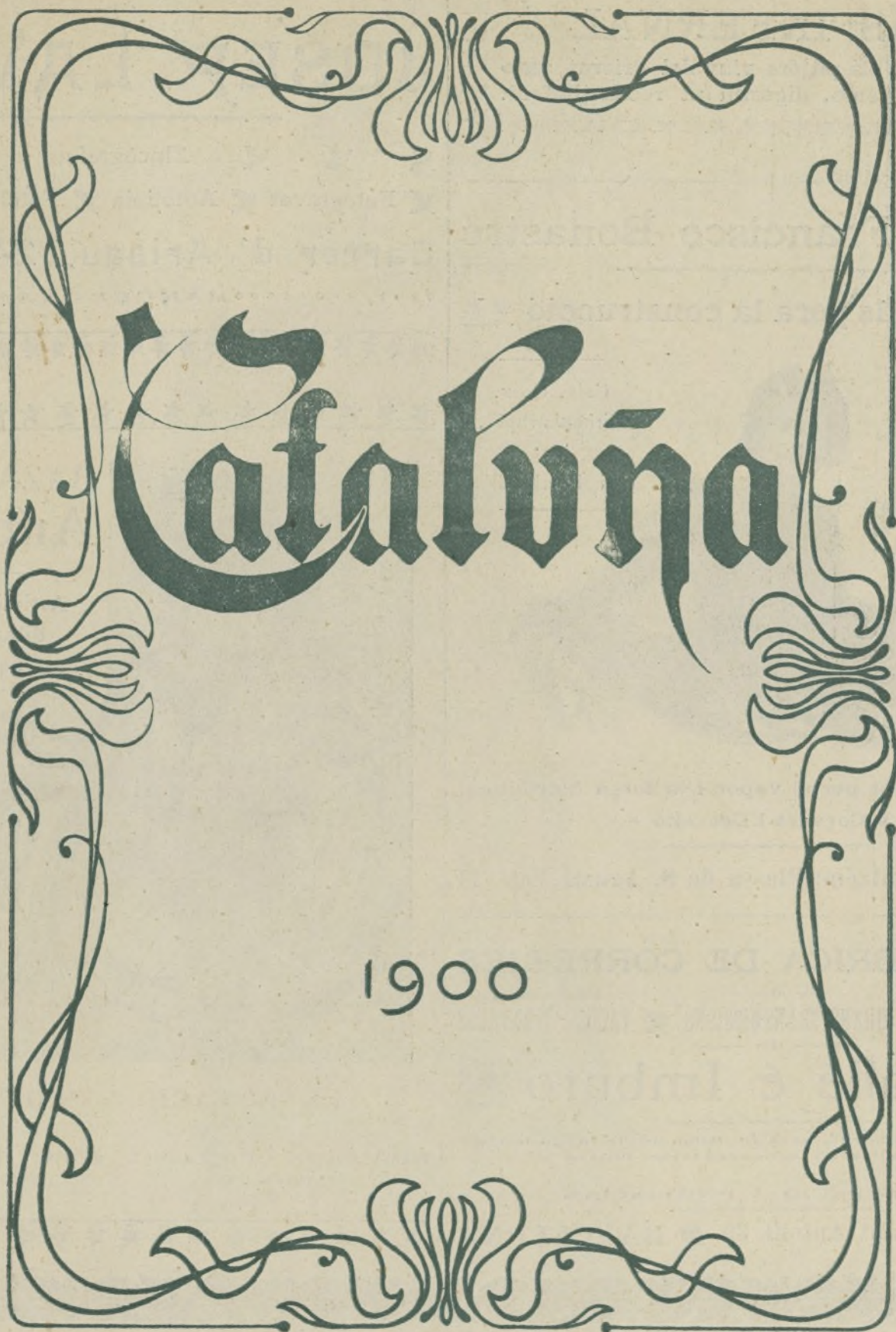
Als malalts: amb el MASSATJE, se curen tota classe de malalties cròniques, nervioses, histerisme, dolors aguts i crònics, fractures i desviacions de totes classes, esquinsaments de carns i desviacions d' ossos, enfermetats del pit i vies respiratòries, amb especialitat pera l' asma, tísics i 'ls vulgarment anomenats *espatllats de pit*, obrant veraders miracles en el fetje, melsa, estómac i tumors de totes classes. Amb el massatge se curen depressa i radicalment totes aquestes malalties, per cròniques que siguin, sense necessitat de fer operació de cap mena

VISITA Á DOMICILI Hores de consulta: Matí, 9 á 1; Tarde: 4 á 7

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Acaba de publicarse l'important obra

Estudi 'de les seves condicions d' engrandiment i riquesa, per

 D. PERE ESTASÉN

MAGNÍFICA EDICIÓ il·lustrada am quatre mapes en colors, representant les provincies de Catalunya i les seves comarques històriques. — Un volúm en IV, de 880 planes, rel·ligat am tapes especials

15 PESSETES EN TOTA ESPANYA

Dirigir els encàrrecs á la casa editorial de **D. FRANCISCO SEIX** Sant Agustí, núms. 5 y 7

Telefón 3541

BARCELONA (GRACIA)

Apartat de correus, 121

VENDAS AL CONTAT I Á TERMES

Estampa i litografia Seix, Sant Agustí, 1 á 7, Barcelona (Gracia)